

Aan de orde is het **spoeddebat** over het **ontslagrecht**.

[...]

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Ik kan tamelijk kort zijn, want voor mijn fractie is er niet zo heel veel aanleiding om vanavond dit debat te houden. Wij hebben in de Kamer al verschillende malen gesproken over de voornemens tot herziening van het ontslagrecht, mede naar aanleiding van de uitkomsten van de participatietop. Namens de CDA-fractie heb ik aangegeven hoe wij op hoofdlijnen denken over de adviesaanvraag van het kabinet aan de **Stichting van de Arbeid**. Wij hebben ook aangegeven dat wij de inhoudelijke discussie willen voeren aan de hand van het concrete en nader uitgewerkte voorstel van het kabinet. Uit de brief van afgelopen maandag begrijpen wij dat het kabinet nog steeds aan dat voorstel werkt. Langzaam maar zeker ontstaan gevoelens van ongeduld. Voor uitvoering van de participatieagenda is namelijk duidelijkheid op dit punt nodig, maar het lijkt mijn fractie toch verstandig om de inhoudelijke discussie te voeren aan de hand van het voorstel dat wij tegemoet kunnen zien.

[...]

Mevrouw **Hamer** (PvdA): [...]

Voor onze fractie is er weinig aanleiding voor dit debat. Inmiddels heb ik uit alle wandelgangen begrepen dat de grootste kritiek op de heer Tichelaar is dat hij op de Antillen niet in de kroeg zat, en dat hij inmiddels bekend staat als een klein beetje saai. Maar wij weten dat hij niet in de kroeg met de heer Van Geel over het ontslagrecht heeft gesproken. Zoals wij hem zelf hebben horen vertellen, is hij naar de Antillen gegaan voor de problematiek van de Antillen en nergens anders voor. Verder is mij een paar keer gevraagd naar ons standpunt. Het standpunt van de PvdA over het ontslagrecht is vrij consistent, dat heb ik al meerdere malen verteld: wij hebben scherpe kritiek op de kern van het wetsvoorstel, wij zullen daar in de huidige vorm niet mee instemmen, en wij willen eigenlijk het liefste dat de minister vanaf morgen nog maar met één ding bezig is: zorgen dat die 200.000 banen die in de Participatietop zijn afgesproken er nu daadwerkelijk gaan komen. Wat ons betreft is welk voorstel voor het ontslagrecht dan ook daarvoor niet nodig, en kan het gewoon zonder die aanpassing vanaf morgen ter hand worden genomen. Sterker nog: wij vinden dat dat allang had moeten gebeuren.

De heer **Ulenbelt** (SP): In één van de vorige debatten zei mevrouw Hamer dat het voorstel op zes punten zal worden beoordeeld. Maar nu zegt zij dat zij geen enkel voorstel voor het ontslagrecht nodig heeft. Zegt zij nu met zoveel woorden: trek dat ontslagplan nu maar in, ik praat er niet meer over?

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Die vraag heb ik al eerder beantwoord. Op de dag dat het verdeelde advies van de **Stichting van de Arbeid** is uitgekomen, heb ik in alle kranten, en later ook op uw verzoek, steeds gezegd dat ik geen behoefte heb aan een nieuw wetsvoorstel. Er ligt nu een dermate verdeeld advies dat wat mij betreft de minister mag werken aan een hoofdlijnennotitie, waarin hij nog eens uiteenzet hoe hij de problemen op de arbeidsmarkt in de komende tijd ziet, en daar wil ik graag over praten. Ik zie ook een aantal dingen, zoals een toenemend aantal flexwerkers. Scholing is heel erg belangrijk, wij willen de mensen aan werk helpen, enzovoorts. Maar als u het hebt over het ontslagrecht in engere zin, zit ik daar niet op te wachten, en dat zeg ik al maanden.

De heer **Ulenbelt** (SP): Dat is heel goed om te horen. Maar dan zult u het ongetwijfeld met mij eens zijn dat wij aan de minister moeten vragen of hij in dat plan voor participatie niets voorstelt over versoepeling van het ontslagrecht.

Mevrouw **Hamer** (PvdA): U moet goed naar mij luisteren! Al die tijd heb ik al gezegd, geen behoefte te hebben aan een wetsvoorstel op dit punt. Graag ontvang ik van de minister een hoofdlijnennotitie, waarover wij dan hier een debat kunnen voeren, maar dat is niets nieuws: dat is mij al tig keer gevraagd, en ik heb dat al tig keer geantwoord. Daarom vind ik het ook zo jammer dat wij niet aan de slag gaan met die 200.000 banen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Wat vindt u van de opstelling van de CDA-fractie? Vindt u ook niet dat de minister toch een beetje bungelt? U geeft absolute duidelijkheid, maar dat doet de andere coalitiepartner niet. Zegt u nu eigenlijk: minister, stop er maar mee, want dit wordt nooit wat?

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Wat ik tegen de minister heb gezegd, is precies hetzelfde wat ik nu net op de vraag van de heer Ulenbelt heb geantwoord. Ik zal dat niet herhalen. Wat ons betreft heeft het verdeelde advies van de **Stichting van de Arbeid** precies dat laten zien wat ik u in het debat in juni heb voorgehouden. Ik moet constateren dat er geen draagvlak is voor dit plan. Er is althans geen overeenstemming. Dat heb ik steeds gezegd. U vraagt mij nu om een beoordeling van de opstelling van het CDA. Ik denk dat het CDA redelijk consistent is in wat het aldoor heeft gezegd. De heer Van Hijum heeft in juni al gezegd kritiekpunten ten aanzien van dit plan te zien. Ik merk wel dat het rijtje ietsjes aan het groeien is. Maar goed, er wordt ook heel veel over geschreven. Er wordt geschreven dat er geen verband is tussen ontslagrecht en arbeidsparticipatie. Ik denk dat ieders inzicht groeit.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het lijkt mij toch wel belangrijk te weten hoe het zit. Ik vraag het op een andere manier. Voert de coalitie deze week wel of niet topperleg over dit onderwerp? De spanning loopt hierdoor natuurlijk wel op. Minister Donner zit hier te balen. Twee partijen laten hem nu al vallen, het CDA laat hem bungelen. Als ik hem was, zou ik het niet pikken. Weet u meer van zo'n overleg? U bent altijd heel openhartig, de kranten schrijven er al over, dus misschien kunt u ons ook inlichten.

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Ik weet niet precies wat u mij nu vraagt. U moet de minister zelf vragen of hij baalt. Volgens mij zit de minister vol energie om die 200.000 banen te realiseren. Dat is eigenlijk voor mij het enige wat op de agenda staat, in welke Kamer, in welk overleg, in welk Torentje of welke huiskamer dan ook of weet ik veel waar.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Ik wil heel duidelijk van mevrouw Hamer horen of zij blijft bij haar standpunt dat aan het ontslagrecht niet mag worden getornd; dan heb ik het niet over flexwerkers of scholing.

De heer Van Hijum merkte zojuist op dat er niets nieuws onder de zon is. Daarmee gaf hij aan dat de plannen van de minister door kunnen gaan. Interpreteert mevrouw Hamer deze opmerking op dezelfde manier?

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Eerlijk gezegd begin ik mij bij uw toonzetting een beetje af te vragen of ik in een rechtbank of zo sta. Het is mij niet geheel helder wat u mij nu precies vraagt.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Dan nog één keer. Wij hebben het nu over de modernisering van het ontslagrecht.

De **voorzitter**: Geen uitweidingen alstublieft.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Voorzitter. Mevrouw Hamer begrijpt het niet, dus ik wil het haar kunnen uitleggen. Het is niet de bedoeling dat zij denkt dat ik hier onaardige dingen tegen haar zeg. Ten eerste vraag ik mevrouw Hamer of zij erbij blijft dat absoluut niet aan het ontslagrecht mag worden getornd. Nogmaals, dan heb ik het niet over flexwerkers of over scholing; dat heeft niet direct iets te maken met het ontslagrecht.

Ten tweede wil ik weten hoe mevrouw Hamer de opmerking van de heer Van Hijum interpreteert. Hij merkte zojuist op dat er niets nieuws onder de zon is. Daarmee gaf hij aan dat de plannen van de minister doorgang kunnen vinden.

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Ik kan mij een debatje herinneren met de heer Ulenbelt over de stalen plaat van de heer Donner. Ik heb toen gezegd: dit geldt voor mijn fractie ook. Ik blijf dus hetzelfde zeggen. Wij gaan niet akkoord met een verslechtering van het ontslagrecht. Dat heb ik in juni gezegd, dat zeg ik nu weer. Ik weet niet of ik het een keer voor u moet zingen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Nee.

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Nee, liever niet? Ik zou het u ook niet aanraden. Punt is dat ik almaar hetzelfde zeg. Dus wat wilt u nu nieuw van mij horen? Ik geef u gewoon hetzelfde antwoord, zoals ik de heer Ulenbelt in al die vorige spoeddebatten ook al heb geantwoord.

[...]

De heer **Nicolai** (VVD): Het is voor mij toch wel verhelderend, zo zeg ik in de richting van mevrouw Hamer. Zo precies hetzelfde als zij eerder heeft gezegd, is het voor mij overigens niet, maar in ieder geval dank dathet mij nu duidelijker wordt. Zij neemt nu namelijk gewoon afstand van het regeerakkoord. Daarin staat dat juist wel gekeken wordt naar flexibilisering van het ontslagrecht omdat het belangrijk is in verband met het functioneren van de arbeidsmarkt. Mevrouw Hamer zegt: ik heb altijd al geroepen dat ik er helemaal niets voor voel. Daarmee geeft zij vrij openhartig toe dat zij zich laat gijzelen door de bonden of door de SP. Zij heeft altijd gezegd dat er draagvlak voor moest nu zijn. Nu de bonden tegen zijn, gaat het feest niet door.

Mevrouw **Hamer** (PvdA): U luistert niet goed, want u legt mij allemaal dingen in de mond die ik niet heb gezegd. In regeerakkoord staat dat het ontslagrecht aan de orde komt in de relatie tot de Participatietop. Dat is gebeurd. Daar hebben wij ruimte voor gegeven. Wij hebben de minister gesteund in zijn verzoek voor een adviesaanvraag. In het debat na de adviesaanvraag heb ik gezegd dat ik het advies van de **Stichting van de Arbeid** zou afwachten en dat ik uitkomst aan de hand van zes criteria zou beoordelen. Dat was de afspraak in het regeerakkoord en daar hebben wij ons volledig aan gehouden.

In juni heb ik gezegd dat voldoende maatschappelijk draagvlak en de uitvoerbaarheid tot mijn zes criteria behoorden. Een dergelijk voorstel is alleen uitvoerbaar als werkgevers en werknemers daar samen uitvoering aan willen geven. Ik heb dit gezegd in een uitzending van Nova. Als u wilt, kunt u die nog eens terugkijken. Vervolgens kwam de **Stichting van de Arbeid** met het meest verdeelde advies dat zij ooit heeft uitgebracht. Dat kunt ook u niet ontkennen. Meteen daarna heb ik de conclusie getrokken dat dit voorstel geen draagvlak heeft.

[...]

Minister **Donner**: Voorzitter.[...]

De heer Ulenbelt stelde mij vragen naar aanleiding van een artikel, wat ik aanvankelijk niet begreep omdat de titel niet geheel de lading ervan dekt. Ik herken het interview inderdaad zoals ik dat gegeven heb. Ik constateerde daarin dat wij in Nederland in de komende jaren met een reëel probleem op het terrein van het arbeidsaanbod te maken krijgen. Als wij daar geen adequaat antwoord op geven, dan zal dat op den duur economische gevolgen hebben. Dat is een inzicht dat wij sinds Adam Smiths hebben. Ik constateer verder dat de arbeidsreserve die wij bij eerdere conjuncturen hadden, er niet meer is. Op zich is dat al voldoende economische reden om het arbeidsaanbod te verruimen. De huidige groei heeft ondanks een zeer hoog aantal vacatures, bijna 150.000, niet tot gevolg dat mensen die nu aan de rand van de arbeidsmarkt staan erin meegezogen worden. Er moet dan ook een aantal maatregelen worden genomen. In de adviesaanvraag aan de **StAr** is meegegeven dat onderdeel van de aanpak moet zijn dat wordt gekeken naar de inrichting van de arbeidsovereenkomst. In die zin is een andermaal aangegeven dat er momenteel nog weinig is. Die 200.000 mensen komen onder de huidige omstandigheden niet op de arbeidsmarkt. Een ingreep met loonkostensubsidies zou ruwweg 20 mld. per jaar kosten. Die optie is minder goed voorstelbaar.

In deze context staan de voorstellen van het kabinet. Ik heb dat een- en andermaal verduidelijkt. Het is bekend dat ik naar aanleiding van de standpunten van de **Stichting van de Arbeid**, en gehoord het maatschappelijk debat daarover, doende ben met mij te bezinnen over de wijze waarop de participatiedoelstelling gerealiseerd kan worden en tegelijkertijd recht gedaan kan worden aan de zorgen van mensen – werknemers en anderen – in de samenleving. Ik zie daartoe ook mogelijkheden. Ik heb dat deze week nog in een weersien met het midden- en kleinbedrijf en in een debat met de industriebond CNV aangegeven. In elk geval zullen voorstellen van mijn kant eerst in het kabinet besproken moeten worden. Ieder zal daarbij zijn deel van de oplossing moeten aandragen. Ook om die reden kan ik hier geen opvattingen aangeven. Ik ben bereid om wezenlijke stappen te zetten en daar is ook aanleiding voor. Er zijn naar mijn mening goede mogelijkheden die recht doen aan de zorgen van werknemers en aan hetgeen gesteld is over rechtsbescherming, die recht doen aan de behoefte tot vereenvoudiging voor werkgevers en die het mogelijk maken om de participatiedoelstelling van het kabinet te realiseren. Dank u.

[...]